

Piketty: centralisme i ideologia

Un article d'Eduard Gracia i Josep Reyner, economistes i membres de la sectorial d'Economia, publicat al diari ARA el 27 de desembre de 2019.

«L'economista francès comet errors greus quan intenta analitzar l'autonomia de Catalunya»

Thomas Piketty és un dels economistes francesos més famosos i controvertits. Les seves opinions són sempre interessants, però malauradament de vegades sembla que el seu biaix ideològic passi per sobre dels fets objectius. És el cas de l'apartat titulat El parany separatista i la síndrome catalana (el títol ja és tota una declaració d'intencions) publicat al seu últim llibre, Capitalisme i ideologia.

Piketty afirma que Espanya és “un dels països més descentralitzats del món” i “això posa en perill la idea mateixa de solidaritat” perquè “equivol a oposar les regions entre elles”: en resum, que el problema és l'excés de descentralització. Ho justifica dient que les autonomies reben la meitat de la recaptació de l'impost sobre la renda, mentre que en països federals com els Estats Units o Alemanya els ingressos d'aquest impost són (segons ell) majoritàriament federals. Xoca que una afirmació tan rotunda es basi en un impost com l'IRPF, que tot just passa del 20% dels ingressos públics espanyols (incloent-hi la seguretat social). Per la mateixa regla de tres podria dir que un cambrer guanya més que l'amo del local perquè cobra més propines.

Cert, als Estats Units els estats i entitats locals recapten menys del 20% dels impostos sobre la renda individual i de societats, però ho compensen amb altres taxes (sobre vendes, propietat, consum...): al final, incloent-hi la seguretat social, el govern federal només disposa de la meitat del total. Pel que fa a Alemanya, el doctor Piketty sembla encara més mal informat quan escriu que “els lands no tenen possibilitat de votar uns tipus addicionals ni de conservar per a ells mateixos ni una petita part dels ingressos”: en realitat l'impost va en un 42,5% als lands, en un 15% als municipis i en un 42,5% al govern federal. Un repartiment aproximadament similar s'aplica a altres impostos, incloent-hi l'impost de societats (a diferència d'Espanya). De fet, dels tres casos esmentats Espanya és el país on l'administració central percep un percentatge d'ingressos més alt. En resum, Espanya no és pas més descentralitzada que Alemanya o els EUA.

El que fa que Espanya sigui diferent és que les comunitats autònomes tenen transferida una part de la despesa (en gran part ja compromesa pel seu caràcter finalista) però no la recaptació, de la qual el govern central gestiona el 85%. Això crea anomalies de finançament: en la pràctica, la distribució de la recaptació no és automàtica, hi ha un marge de discrecionalitat política del govern central, que aplica els mecanismes d'anivellament, determina les bestretes (de facto, un mecanisme arbitrari de retenció d'ingressos), decideix unilateralment la distribució d'objectius de dèficit públic entre govern central i autonòmic o s'atorga la capacitat de bloquejar pagaments per qualsevol raó.

De fet, el privilegi basc i navarrès és sobretot la capacitat de poder recaptar la majoria dels seus impostos, evitant així els abusos del règim general: l'oposició aferrissada dels governs espanyols de qualsevol signe polític a estendre aquest règim a altres autonomies només s'explica si la seva gestió de la recaptació no és neutral i, per tant, els permet treure'n rendiment polític.

La realitat

El doctor Piketty no veu res d'això. No veu com l'autonomia recaptatòria dels estats als Estats Units permet que Delaware o Nevada ofereixin impostos més baixos sense generar conflictes, ja que el seu dúmping fiscal no es finança amb la solidaritat dels altres estats. No veu que és per limitar els privilegis de capitalitat (tan evidents en el cas de Madrid, el focus més gran de dúmping fiscal a Espanya) que Washington DC és un districte federal, no un estat. No veu que la pràctica alemanya que evita que els lands beneficiaris de solidaritat ultrapassin els donants (principi d'ordinalitat) hi és per evitar l'abús que a Espanya porta Catalunya del tercer lloc en capacitat recaptatòria per càpita al desè en capacitat de despesa (o catorzè comptant la diferent capacitat adquisitiva entre regions). No veu la magnitud i ineficàcia de les transferències fiscals entre regions (que en el cas català representa un drenatge del 8,5% del PIB cada any), que després de quaranta anys no només no han reduït les diferències entre elles sinó que les han augmentat. En canvi, deixa volar la fantasia per dir, contra tota evidència, que els catalans amb més ingressos són més independentistes perquè volen convertir Catalunya en un paradís fiscal. En resum, sembla que només vegi el que vol veure i empleni els buits amb prejudicis.

El conflicte català no pot reduir-se a un problema tributari: hi ha també una llarga història de repressió, greuges i abusos no només econòmics. Fins i tot en l'aspecte purament econòmic, però, el dimoni està en els detalls, i tristament el doctor Piketty no sembla haver-hi aprofundit prou.